

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till:

li.rs.l.remisser@regeringskansliet.se

Remiss om kompletterande promemoria till betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid SOU 2024:8 (LI2025/01546)

Länsstyrelsen i Stockholms län (nedan Länsstyrelsen) vill lämna
följande yttrande.

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslaget till en ny lag om
beredskapslagring i hela livsmedelskedjan och delar bedömningen att
lagstiftningen är angelägen. Samtidigt vill vi framhålla att det återstår
flera oklarheter att reda ut innan lagen kan bedömas fullt genomförbar i
praktiken. Vi önskar även förtydliganden kring det regionala ansvaret.

Inledning

För att Sveriges försörjningsförmåga av livsmedel ska kunna
upprätthållas bör målet vara att hålla hela kedjan från jord till bord intakt
i största möjliga mån. Livsmedelssystemet innehåller många led från
primärproduktion till slutkonsument, med behov av insatsvaror och
transporter. Länsstyrelsen välkomnar därför den kompletterande
promemorian som tydliggör beredskapslager för hela livsmedelskedjan.

Övergripande synpunkter

Livsmedelssystemet består i huvudsak av privata aktörer som agerar på
lokal till internationell nivå. Länsstyrelsen är positiv till att privata
aktörer äger och hanterar lagren i så stor utsträckning som möjligt
utifrån tydliga avtal med staten.

Länsstyrelsen saknar ett resonemang kring det regionala ansvaret för
beredskapslager avseende såväl planering som nyttjande. Det behövs ett
förtydligande utifrån ett regionalt och högre regionalt perspektiv där
hänsyn tas till länsstyrelsernas och civilområdesansvariga länsstyrelser
roller och uppdrag i totalförsvaret.

Länsstyrelsen vill påpeka att det finns juridiska hinder för att nyttja foderspannmål som livsmedel, trots att spannmålet många gånger håller livsmedelskvalitet, vilket regleras i EG 178/2002, artikel 2.

Begränsningen kan utgöra ett hinder för att försörja en befolkning i händelse av allvarlig livsmedelsbrist. Länsstyrelsen anser att frågan om klassificering av spannmål som foder eller livsmedel bör utredas juridiskt, som en del av författningsberedskap i livsmedelskedjan.

Kapitel 4 Regeringen ska besluta vilka varor som ska lagras på vilka platser i landet och i vilken mängd

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att regeringen ska besluta om vilka varor som ska beredskapslagras och var i landet detta ska ske.

Länsstyrelsen anser att även länsstyrelserna samt civilområdeskanslierna kan behöva bidra med beslutsunderlag till placering och användning. Länsstyrelsernas regionala kännedom och samordningsansvar bör efterfrågas och väga tungt i besluten.

Kapitel 6 Varorna i beredskapslagren ska vara statlig egendom

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att varorna i ett beredskapslager ska vara statlig egendom. Däremot bör tydliggöras om varorna ska kunna ägas av statliga myndigheter på så väl nationell nivå, högre regional nivå och regional nivå. De myndigheter som ska ansvara för lagren bör få resursökning och arbetet bör synkroniseras med utredningen *Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap*, SOU 2025:68.

7. Statens förhållande till enskilda lagerhållas borgenärer

Länsstyrelsen saknar ett resonemang om hur de avtal som ska slutas med stöd av den nya lagen om beredskapslager i livsmedelskedjan förhåller sig till försörjningsberedskapsavtalen (F-avtalen) som föreslås i SOU 2025:68.

Kapitel 8 Säkerhetsåtgärder

Länsstyrelsen delar slutsatsen i promemorian och vill understryka vikten av att den som ingår avtal om beredskapslager också åläggs ansvara för varornas säkerhet. När det gäller råvaror till livsmedel innefattar detta också ett ansvar att upprätthålla livsmedelssäkerheten. Ofta handlar det om att viss grundläggande robusthet behöver finnas hos aktören, till

exempel att kunna upprätthålla elförsörjning under en viss tid av bortfall från det allmänna nätet.

Ett förtydligande behövs kring kostnadsfördelning för eventuella investeringar som kan komma behövas i syfte att hålla beredskapslager.

Kapitel 9 Uppgiftsskyldighet

För att länsstyrelserna och de civilområdesansvariga länsstyrelserna ska kunna utföra sitt uppdrag som högsta totalförsvarsmyndighet, behöver länsstyrelserna få kännedom om vilka lager som finns inom varje specifikt geografiskt område och vilka aktörer som håller beredskapslager. Bland annat behöver denna uppgift finnas upptagen i regionala planer för prioritering av till exempel el och dricksvatten.

Länsstyrelsen saknar en redogörelse för vikten av offentlig kontroll hos de företag som enligt avtal kommer att hålla beredskapslager. Det bör tydliggöras om företagen behöver viktas speciellt i den riskvärdering som idag ligger till grund för uttag till offentlig kontroll. Bestämmelser om offentlig kontroll och vilken kontrollmyndighet som är aktuell bör omfattas i de föreskrifter om beredskapslager som föreslås enligt sjätte paragrafen i lag om beredskapslager i livsmedelskedjan.

Kapitel 11 Regeringen ska besluta om användningen av beredskapslager

Utifrån länsstyrelserna och de civilområdesansvariga länsstyrelsernas roll och uppdrag i totalförsvaret bör länsstyrelserna ha en tydlig roll i att verkställa regeringens beslut och ansvara för hur varorna ska fördelas och prioriteras. Då det även är troligt att hela landet inte kommer att beröras samtidigt och att alla lager inte behöver aktiveras vid samma tillfälle borde länsstyrelsernas geografiska områdesansvar, men även det högre regionala geografiska ansvaret, vara av stor vikt vid verkställande av regeringens beslut att aktivera beredskapslager.

Nyttjande av beredskapslager behöver integreras i övrig förberedande planering inom livsmedelsförsörjningsområdet på såväl nationell som regional nivå om önskad effekt ska kunna uppnås, vilket kräver delaktighet från länsstyrelserna genom hela processen. Planerna kommer troligen se olika ut på olika platser beroende på de upphandlade lagrens placering, antal och volym. Länsstyrelsernas lokalkännedom och geografiska områdesansvar är nödvändig i planeringen och länsstyrelserna bör därför vara delaktiga.

Kapitel 14 Konsekvenser

Länsstyrelsen saknar konsekvensbedömningen över de förslag som lämnas i den kompletterande promemorian avseende länsstyrelserna och de civilområdesansvariga länsstyrelserna roller och uppdrag i totalförsvaret. Även en utförlig analys över de ekonomiska konsekvenserna bör genomföras innan uppdrag tillförs en aktör.

15.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen då synpunkterna Länsstyrelsen lämnade i remissen för betänkandet har omhändertagits på så sätt att uppgifterna är skyddade även hos enskilda.

Beslutande

Beslut i detta yttrande har fattats av vikarierande länsöverdirektör Lotta Medelius-Bredhe med utvecklingsledare Christina Rehnberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Mikael Jeppson, avdelningschef Ulrika Lundberg, kanslichef Gunilla Runberg och chefsjurist Shiva Norvad deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.